

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Daňkovou v právní věci **žalobce P.L.**, bytem..., *zastoupeného Mgr. Martinem Zikmundem, advokátem se sídlem Plzeň, Šafaříkovy sady 5*, proti **žalovanému Magistrátu města Plzně**, se sídlem Plzeň, nám. Republiky 1, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. dubna 2011, č.j. MMP/072624/11/OSČ,

t a k t o :

- I. Žaloba se z a m í t á.**
- II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

P.L., (dále jen „žalobce“) byl rozhodnutím Komise k projednávání přestupků Statutárního města Plzeň, Městského obvodu Plzeň 3 (dále jen „*správní orgán I. stupně*“) ze dne 9.3.2011, spis. zn. 725/10, č.j. UMO3/09044/11 (dále jen „*prvoinstanční rozhodnutí*“), uznán vinným z přestupku proti občanskému soužití dle ust. § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*přestupkový zákon*“), kterého se dopustil tím, že „... dne 11.10.2010 v době kolem 15:30 hod. v Plzni, jako revizor MHD m. Plzně během jízdy autobusem č. 30 (směr z Plzeň-Bory na Plzeň-Slovany) napadl V.P., a to tak, že jej natlačil loktem na okno autobusu.“. Za tento přestupek byla žalobci uložena pokuta ve výši 1.000 Kč a stanovena povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč.

Magistrát města Plzně (dále jen „žalovaný“) rozhodnutím ze dne 26.4.2011, č.j. MMP/072624/11/OSČ (dále jen „*napadené rozhodnutí*“) odvolání žalobce proti prvoinstančnímu rozhodnutí zamítl a předmětné rozhodnutí potvrdil.

Žalobce se včasnou žalobou domáhal zrušení napadeného rozhodnutí i prvoinstančního rozhodnutí, vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení a přiznání práva na náhradu nákladů řízení.

Žalobu odůvodnil tím, že obě rozhodnutí jsou nezákonná a tudíž i věcně nesprávná.

V prvním žalobním bodu označeném „Nesprávné právní posouzení správního orgánu I. i II. stupně“ žalobce namítal, že správní orgány obou stupňů nesprávným způsobem vyhodnotily statut žalobce a jeho postavení v dané záležitosti. Žalobce vystupoval jako tzv. revizor, tj. osoba pověřená dopravcem ke kontrole jízdních dokladů cestujících ve smyslu zákona č. 111/1994 Sb. a č. 226/1994 Sb., v platném znění, která má ve smyslu smluvních přepravních podmínek Plzeňských městských dopravních podniků, a.s., oprávnění ve vztahu k cestujícím. Tím, že cestující P. vstoupil do dopravního prostředku, uzavřel se zaměstnavatelem žalobce cestovní smlouvu a přistoupil na obsah smluvních přepravních podmínek. Ty zcela jednoznačně určují cestujícímu povinnost nastoupit do vozidla s připraveným jízdním dokladem a tento bezodkladně a neprodleně po nastoupení označit v označovači. Již z výpovědi MUDr. V.P. bylo zřejmé, že tento své povinnosti vyplývající ze smluvních přepravních podmínek porušil. Vzhledem ke skutečnosti, že se neprokázal platným jízdním dokladem ani osobními údaji a nedbal pokynů pověřené osoby dopravce, tedy žalobce, bylo dle aktivní judikatury na místě, aby žalobce zakročil. V té souvislosti podotkl, že správní orgán nerespektoval právní názor Nejvyššího správního soudu vyslovený v jeho rozsudku ze dne 9.9.2010, č.j. 1 As 34/2010-73. Naopak se domnívá, že cestující nemá povinnost předkládat revizorovi MHD občanský průkaz.

V dalším žalobním bodu označeném „Nezákonné hodnocení důkazů správním orgánem I. i II. stupně“ žalobce tvrdil, že správní orgány obou stupňů nezákonně hodnotily důkazy. Jelikož po provedeném dokazování bylo zjištěno, že zde existují dvě skutkové verze celé události, měl správní orgán při svém hodnocení respektovat zásadu in dubio pro reo. V té souvislosti poukazoval na Nález Ústavního soudu ČR sp.zn. III. ÚS 464/99.

Ve třetím žalobním bodu označeném „Nesprávné a neúplné jištění skutkového stavu a z toho vyvozený nesprávný právní názor“ žalobce žalovanému vytýkal, že jeho rozhodnutí je nečekané a nepředvídatelné. Vzhledem k tomu bylo porušeno jeho právo na spravedlivé správní řízení.

Žalobce uzavřel, že vzhledem k výše uvedeným pochybnostem a vadám, které jsou podle jeho názoru zásadního a velmi významného charakteru a pro projednání dané věci mají stěžejní význam, se jednoznačně domnívá, že správní orgán I. stupně i žalovaný se nezabýval svědomitě a odpovědně všemi jeho argumenty s tím, že se s nimi koneckonců náležitě nevypořádal ani v odůvodnění napadeného rozhodnutí.

Žalovaný v písemném stanovisku navrhl zamítnutí žaloby.

Žalovaný předně konstatoval, že žalobce vadně označil správní orgán, který vydal rozhodnutí v první instanci. Rozhodnutí správních orgánů v I. i II. stupni nemohou být podle

žalovaného nezákonná a tudíž i věcně nesprávná, neboť nezákonnost není příčinou věcné nesprávnosti, jakožto věcná nesprávnost není důsledkem nezákonnosti.

K prvnímu žalobnímu bodu vyjádřil zásadní nesouhlas s jakýmkoliv přibližováním či snad ztotožňováním postavení revizora s institutem „veřejného činitele“ dnes „úřední osoby“. Žalovaný nikterak nerozporuje tvrzení žalobce o skutečnosti, že při výkonu přepravní kontroly je kontrolor nadán určitými oprávněními, která jsou však zcela jasně zákonem definována a navíc nesporně musí být užívána v souladu s principem přiměřenosti. V žádném případě však není oprávněn požadovat občanský průkaz, jak v rámci projednání věci žalobce argumentoval. Žalovaný zdůraznil, že pro posouzení viny daného přestupku není vůbec rozhodné, jestli cestující byl „černým pasažérem“, není vůbec důležité, zda byly dány a jaké pokyny kontrolorem vůči cestujícímu. Zcela zásadní je skutečnost, že i kdyby byl pokyn k prokázání totožnosti dán, nebyl kontrolor oprávněn k jakémukoliv fyzickému vynucení takové povinnosti. Jednání, kterého se žalobce dopustil, není možné subsumovat pod jednání mající znaky přiměřeného zásahu proti aktivitě ohrožující zájem přepravce. Z pohledu správních orgánů obou stupňů šlo toliko o osobní exces daného kontrolora. Odmítl tvrzení, že status osoby žalobce nebyl v rámci řízení o přestupku a následného rozhodnutí o vině správními orgány brán na zřetel.

Ke druhému žalobnímu bodu žalovaný konstatoval, že hodnocení důkazů je zcela jasně uvedeno v odůvodnění rozhodnutí o vině a veškeré úvahy a způsoby volného hodnocení důkazů jsou pro případný přezkum zcela seznatelné.

Ke třetímu žalobnímu bodu uvedl, že žalobcovo právo na spravedlivý proces v dané věci porušeno nebylo.

V replice na vyjádření žalovaného prezentoval žalobce názor, že správními rozhodnutími byla porušena zásada předvídatelnosti rozhodování správních orgánů, neboť na straně jedné je zcela popírána hodnota výpovědi svědka L.N. a na straně druhé je akceptováno svědectví svědka J.M., který měl po celou dobu cesty (6 zastávek) sedět přes uličku mezi sedadly u okna a vedle něj měl sedět ještě další cestující. Žalobce stál v uličce a cestující MUDr. V.P. se nacházel v prostoru zakrytém osobou žalobce. Svědek M. tedy nemohl celou záležitost sledovat, neboť do daného prostoru neviděl. Správní orgány obou stupňů toto skutečnost zcela pominuly.

Řízení ve správním soudnictví upravuje zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“). Při přezkoumání napadeného rozhodnutí samosoudkyně vycházela ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.), a napadené výroky rozhodnutí přezkoumala v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.). O věci samé v souladu s § 51 ods. 1 s.ř.s. rozhodla bez jednání za výslovného souhlasu žalobce (č.l. 74 spisu) i žalovaného (č.l. 73 spisu).

Z obsahu správního spisu vyplývá, že správní orgán I. stupně zahájil na základě oznámení přestupku Policií České republiky, Krajského ředitelství Policie Plzeňského kraje, Městského ředitelství Policie Plzeň, obvodního oddělení Plzeň-Bory, s žalobcem sdělením ze dne 8.12.2010 řízení o přestupku podle § 49 odst. 1 písm. c) přestupkového zákona.

Ve věci proběhlo dne 26.1.2011 ústní jednání, při kterém učinil výpověď žalobce a jako svědci byli vyslechnuti J.M. a L.N. Při dalším ústním jednání dne 9.3.2011 byl v přítomnosti žalobce vyslechnut jako svědek MUDr. V.P.

Téhož dne bylo vydáno prvoinstanční rozhodnutí s výrokem popsáním v prvním odstavci odůvodnění tohoto rozsudku. Odvolání žalobce ze dne 29.3.2011 žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl a prvoinstanční rozhodnutí potvrdil. Obě rozhodnutí správní orgány dostatečně odůvodnily.

Podle § 49 odst. 1 písm. c) přestupkového zákona v rozhodném znění *přestupku se dopustí ten, kdo úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním.*

Mezi účastníky řízení není sporu o tom, že konflikt žalobce s MUDr. V.P. nebyl náhodným konfliktem mezi řadovými občany, nýbrž incidentem mezi revizorem Plzeňských městských dopravních podniků, a.s. a MUDr. V.P., který jako cestující využil ke své přepravě prostředek městské hromadné dopravy provozovaný zaměstnavatelem žalobce, konkrétně autobusu linky č. 30 (směr z Plzeň-Bory na Plzeň-Slovany), ve kterém žalobce (spolu s L.N.) prováděl přepravní kontrolu cestujících.

V rámci prvního žalobního bodu naopak existuje spor mezi účastníky řízení v otázkách: **1)** zda správní orgány řádně vyhodnotily statut žalobce – revizora – v této záležitosti a oprávnění, která mu z tohoto statutu vyplývají ze Smluvních přepravních podmínek Plzeňských městských dopravních podniků, a.s.; **2)** zda správní orgány respektovaly právní názor Nejvyššího správního soudu, který se zabýval postavením revizora a který byl vyslovený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9.9.2010, č.j. 1 As 34/2010-73.

Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších novel (dále jen „zákon o silniční dopravě“), upravuje mimo jiné podmínky provozování linkové osobní dopravy (§ 1 odst. 1, § 2 odst. 1, 6) motorovými vozidly, jakož i práva a povinnosti právnických a fyzických osob s tím spojené (viz § 1 odst. 1 zákona o silniční dopravě. Podle § 18a odst. 1 uvedeného zákona řidič a průvodčí vozidla veřejné linkové dopravy a jiná osoba pověřená dopravcem veřejné linkové dopravy a vybavená kontrolním odznakem nebo průkazem dopravce (dále jen „pověřená osoba“) je oprávněna dávat cestujícím pokyny a příkazy k zajištění jejich bezpečnosti, bezpečnosti a plynulosti dopravy a bezpečnosti ostatních cestujících. Pověřená osoba je mimo jiné oprávněna vyloučit z přepravy cestujícího, který se na její výzvu neprokáže platným jízdním dokladem a nesplní povinnost zaplatit jízdné a přírážku [odst. 1 písm. a)], vyloučit z přepravy cestujícího nebo uložit cestujícímu zaplatit přírážku [odst. 1 písm. b)] a také uložit cestujícímu, který se neprokázal platným jízdním dokladem, zaplatit přírážku nebo vyžadovat od cestujícího, aby se prokázal osobním dokladem a sdělil osobní údaje v rozsahu uvedeném v § 18a odst. 2 písm. c) téhož zákona [odst. 1 písm. c)].

Právům pověřené osoby dle § 18a odst. 1 zákona o silniční dopravě odpovídají povinnosti cestujícího uvedené v § 18a odst. 2 stejného zákona. Podle tohoto ustanovení je cestující mimo jiné povinen dbát pokynů a příkazů pověřené osoby, které směřují na zajištění bezpečnosti a plynulosti dopravy, jeho bezpečnosti nebo bezpečnosti ostatních cestujících [písm. b)], na výzvu pověřené osoby se prokázat platným jízdním dokladem a neprokáže-li se platným jízdním dokladem, zaplatit jízdné a přírážku, nebo se prokázat osobním dokladem a sdělit osobní údaje potřebné na vymáhání zaplacení jízdného a přírážky; osobními údaji potřebnými na vymáhání zaplacení jízdného a přírážky se rozumí jméno, příjmení, datum a místo narození a adresa pro doručování [písm. c)], na výzvu pověřené osoby ji následovat na vhodné pracoviště veřejné správy ke zjištění totožnosti, anebo na výzvu pověřené osoby, setrvat na vhodném místě do příchodu osoby oprávněné zjistit totožnost cestujícího, a to nesplní-li povinnost uvedenou v písm. c) [písm. d)]. Podle § 18a odst. 4 zákona o silniční dopravě porušení povinností cestujícího podle odstavce 2, kterým ohrozí pověřenou osobu, je přestupkem podle zvláštního právního předpisu.

Postavením revizora jakožto pověřené osoby a jeho oprávněními v souvislosti s prováděním kontroly jízdních dokladů se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9.9.2010, č.j. 1 As 34/2010-73 (publikován ve Sb. NSS pod č. 2208/2011). V něm vyslovil řadu právních názorů, dopadajících i na posuzovaný případ, byť v jím rozhodovaném případě byla přepravní kontrola prováděna v trolejbusu (shodou okolností stejným žalobcem), na kteréžto právní vztahy dopadá zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů. Zákon o drahách a zákon o silniční dopravě však mají naprosto srovnatelnou právní úpravu přepravních podmínek, resp. vztahů mezi cestujícím a dopravcem veřejné linkové dopravy (srovnej § 37 zákona o drahách a § 18a zákona o silniční dopravě).

Nejvyšší správní soud předně konstatoval, že při přepravní kontrole žalobce jako revizor nebyl veřejným činitelem, který by byl nadán ze zákona pravomocí kontrolovat identitu cestujícího a současně jako veřejný činitel veřejnoprávními prostředky vynucovat eventuální nesplnění povinností ze strany cestujícího.

Dále dovodil, že „...zákon evidentně nedává pověřené osobě možnost násilím vynutit ztotožnění cestujícího... Pokud cestující dobrovolně nesplní svou povinnost prokázat se osobními údaji potřebnými na vymáhání zaplacení jízdného a přírážky k jízdnému, zákon zakládá cestujícímu sekundární povinnost. Tou je povinnost dle výzvy pověřené osoby (tedy i revizora) buď následovat pověřenou osobu na vhodné pracoviště veřejné správy ke zjištění totožnosti, anebo setrvat na vhodném místě do příchodu osoby oprávněné zjistit totožnost cestujícího (§ 37 odst. 5 písm. d) zákona o drahách). Policie ČR je oprávněna vyzvat k prokázání totožnosti osobu na žádost jiné osoby, která má na zjištění totožnosti právní zájem, jakož i osobu, která o prokázání totožnosti policistu žádá, a zjištěné osobní údaje předat osobě, která o prokázání totožnosti požádala [§ 63 odst. 2 písm. k) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky]. Obdobnou úpravu obsahuje v § 12 odst. 2 písm. e) a f) zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii.

Ohledně právní možnosti revizora jako pověřené osoby v situaci, kdy cestující dobrovolně sekundární povinnost nebude chtít splnit, Nejvyšší správní soud dovodil, že „V situaci, kdy cestující nepředloží platnou jízdenku a následně nesplní ani povinnost dle § 37

odst. 5 písm. d) zákona o dráhách, útočí na zájem chráněný zákonem. Tímto je ochrana majetkových práv provozovatele a zájem na tom, aby cestující v drážní dopravě řádně hradili jízdné, resp. pokud tak neučiní, aby uhradili přírážku podle přepravního řádu. Takovýmto jednáním se cestující dopouští přinejmenším civilního deliktu, uvažovat však lze za určitých okolností i o přestupku proti majetku (srov. bod [58] in fine shora). V takovémto případě nelze paušálně vyloučit právo revizora odvrátit tento útok zadržením cestujícího, který se pokouší utéct, tedy pokouší se porušit sekundární povinnost podle § 37 odst. 5 písm. d) zákona o dráhách a uniknout tak následkům jízdy bez platné jízdenky. Právě pokus o únik cestujícího z místa, kde jej revizor vyzval k vyčkání na příchod osoby oprávněné zjistit totožnost cestujícího, je útokem na majetková práva provozovatele, tedy na zájem chráněný zákonem. Úspěšným útekem „černého pasažéra“ bude dokončeno jeho protiprávní jednání, kterým bylo využití přepravních služeb provozovatele bez zaplacení stanoveného jízdného a přírážky... Zadržením „černého pasažéra“ bude tento útok odvrácen a bude zabráněno vzniku majetkové škody na straně provozovatele.“ Řečeno jinak, revizor může v takové situaci jednat v nutné obraně (§ 2 odst. 2 písm. a) přestupkového zákona, dle kterého přestupkem není jednání, jímž někdo odvrací přiměřeným způsobem přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný zákonem), což je jednou z okolností vylučujících protiprávnost jednání.

Nejvyšší správní soud k „nutné obraně“ dodal, že „...je samozřejmě možná jen za podmínky, že revizorovo počínání není zcela zjevně nepřiměřené způsobu útoku... Je-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku, o nutnou obranu se nejedná. Revizor tedy nesmí volit takové prostředky, které povedou nebo mohou vést k újmě na zdraví „černého pasažéra“ nebo jakékoliv jiné osoby... Revizor nesmí použít větší síly než je nezbytně nutné k dosažení cíle jeho zákroku, kterým je ochrana majetkových práv provozovatele. Tohoto cíle dosáhne znemožněním útoku cestujícího a zjištěním jeho totožnosti osobou k tomu oprávněnou. Nutná obrana neslouží a sloužit nemůže vymození pohledávky provozovatele vůči „černému pasažérovi.“ Naproti tomu je přirozené, že zasahující revizor musí reagovat též na event. násilí ze strany cestujícího. Cestující, který ve vztahu k revizorovi použije fyzickou sílu, resp. se s ním pustí do potyčky, musí nést tomu odpovídající riziko revizorovy adekvátní reakce. Ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) zákona o přestupcích totiž dává revizorovi možnost se i tomuto novému útoku ze strany cestujícího přiměřeně bránit.“

Správní orgán I. stupně ve svém rozhodnutí uvedl: „Při svém rozhodování se zaměřila (poznámka soudu: rozuměj komise pro projednávání přestupků) na všechny okolnosti a důvody vzniku konfliktní situace, na postavení obviněného v této situaci, jeho důvody, které ho k jednání uvedenému v oznámení přestupku vedly, a důsledky, které z jednání obviněného vyplynuly. Při posuzování postavení revizora v tomto incidentu, vycházela komise i z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9.9.2010, č.j. 1 As 34/2010-73, www.nssoud.cz, který se podrobně touto problematikou zabýval a samozřejmě přiznává osobě revizora i právo na nutnou obranu. Avšak v projednávané věci neměl revizor L. žádný opodstatněný důvod se bránit, když ze strany V.P. nebyl nikterak napaden, ani ohrožen, tudíž útok na V.P. byl zcela neadekvátní, nepřiměřený situaci,... Komise ve svém správním uvážení vzala v úvahu, že v rámci profese jsou pracovníkům dopravních podniků pracujících na postu revizora svěřeny určité pravomoci vyplývající ze zákona o silniční dopravě. Má za to, že při aplikaci těchto pravomocí během kontroly pasažérů by měl však revizor postupovat tak, aby případný zadržovaný pasažér nebyl vystaven riziku např. zranění nebo poškození jeho věci. Pasažér

nastupující do MHD přistupuje na smluvní přepravné podmínky, kdy nastoupením do dopravního prostředku akceptuje smlouvu mezi ním a přepravcem, tento vztah mezi cestujícím a provozovatelem autobusové dopravy má povahu vztahu soukromoprávního. Zákon o silniční dopravě ani žádný jiný zákon však evidentně nedává pověřené osobě (v tomto případě revizorovi) možnost násilím si vynutit ztotožnění cestujícího ani zabránit mu v případném útěku z místa kontroly ...Proto zde komise při svém rozhodování o vině obv. L. ve věci projednávaného přestupku posuzovala, zda v daném případě došlo ze strany obviněného P.L. při zadržení, resp. napadení cestujícího v autobusu, kde prováděl kontrolu, a to V.P., k takovému jednání, které by vykazovalo známky kvalifikované zákonem o přestupcích jako přestupek proti občanskému soužití dle ust. § 49 odst. 1 písm. c), v daném případě úmyslnému narušení občanského soužití jiným hrubým jednáním.... Komise došla k závěru, že v tomto případě bylo úmyslem obviněného P.L. zabránit P. v označení jízdenky, a tedy i fyzicky zadržet V.P., když v rámci prováděné profese revizora chtěl zabránit označení jízdenky ve strojku právě proto, aby k označení jízdenky už nedošlo. Pan P. jednoznačně nechtěl uniknout přepravní kontrole, tu byl pan P. povinen v rámci smlouvy uzavřené s dopravními podniky (Smluvní přepravní podmínky platné při přepravě v tramvajích, trolejbusích a autobusech Plzeňských městských dopravních podniků, a.s., platné od 1.9.2010) strpět, když nastoupil do prostředku MHD. V.P. nijak neinicioval konflikt s revizorem, nebyl tím, kdo by revizora fyzicky napadl, a tudíž nezvadal příčinu k tomu, aby zde revizor musel jednat např. v nutné obraně. Komise tedy po posouzení všech důkazů, které měla k dispozici, zejména svědeckých výpovědí, jejich shodností a rozporů, které se ve výpovědích vyskytly, dospěla k názoru, že obviněný nejednal v souladu se svou profesí, kdy z jeho strany došlo ze spáchání přestupku proti občanskému soužití podle ust. § 49 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích tím, že V.P. napadl, a to tak, že jej natlačil loktem na okno autobusu, aniž měl důvod takto jednat i s přihlédnutím k jeho postavení revizora.“

Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl: „Odvolatel nebyl a není veřejným činitelem či úřední osobou, která by byla nadána ze zákona pravomocí kontrolovat identitu cestujícího a současně veřejnoprávními prostředky vynucovat event. nesplnění povinností ze strany kontrolovaného cestujícího. Incident, který je předmětem tohoto odvolacího přestupkového řízení, má spojitost s přepravou autobusu, a proto je třeba na něj aplikovat příslušná ustanovení zákona o silniční dopravě. Zákon evidentně nedává pověřené osobě možnost násilím vynutit ztotožnění cestujícího. Právě naopak zákon výslovně pamatuje na situaci, kdy se cestující žádnými doklady vůči pověřené osobě neprokáže. Pokud cestující dobrovolně nesplní svou povinnost prokázat se osobními údaji potřebnými na vymáhání zaplacení jízdného a přírážky k jízdnému, zákon zakládá cestujícímu sekundární povinnost. Tou je ve smyslu ust. § 18a odst. 2 písm. d) zákona o silniční dopravě povinnost dle výzvy pověřené osoby (tedy i revizora) buď následovat pověřenou osobu na vhodné pracoviště veřejné správy ke zjištění totožnosti, anebo setrvat na vhodném místě do příchodu osoby oprávněné zjišťovat totožnost cestujícího ... chování revizora bylo zcela jistě nepřiměřené s ohledem na nastalou situaci, neboť revizor nesmí volit takové prostředky, které povedou nebo mohou vést k újmě na zdraví „černého pasažéra“ nebo jakékoliv jiné osoby. Jednání revizora nemohlo být ani reakcí na event. násilí ze strany cestujícího, neboť k takovému jednání nedošlo, cestující seděl klidně na svém místě a revizora bezprostředně neohrožoval, ani se nepokoušel utéct z dopravního prostředku. Ve světle výše uvedeného tak jednání obleněného nemohlo být posouzeno jinak, než jako přestupek proti občanskému soužití.“

Z výše předestřených pasáží prvoinstančního rozhodnutí a napadeného rozhodnutí je zcela evidentní, že správní orgány obou stupňů v incidentu s MUDr. V.P. žalobci přiznaly status pověřené osoby – revizora, vzaly v úvahu, že zákon o silniční dopravě zakládá pověřené osobě vůči cestujícím určitá oprávnění a rovněž akceptovaly její právo využít nutnou obranu. Je také mimo jakoukoliv pochybnost, že vycházely z právních názorů prezentovaných Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 9.9.2010, č.j. 1 As 34/2010-73.

Předpokladem nutné obrany je přímo hrozící nebo trvající útok jiné osoby směřující proti zájmu chráněnému zákonem. Podle Nejvyššího správního soudu útočí cestující na zájem chráněný zákonem (kterým je ochrana majetkových práv provozovatele a zájem na tom, aby cestující ve veřejné silniční linkové dopravě řádně hradili jízdné) až v okamžiku, kdy jsou kumulativně splněny dvě podmínky: a) nepředloží platnou jízdenku a b) následně nesplní ani povinnost dle § 37 odst. 5 písm. d) zákona o drahách, v tomto případě dle § 18a odst. 2 písm. d) zákona o silniční dopravě. K zahájení útoku dochází v okamžiku, kdy se takový cestující pokusí o útěk z místa, kde jej revizor vyzval k vyčkání na příchod osoby oprávněné zjistit jeho totožnost. Teprve takový stav věci opravňuje revizora odvrátit tento útok (tj. pokus o útěk) zadržením cestujícího, tedy využít práva nutné obrany.

O takovou situaci se však v posuzovaném případě nejednalo. Žádný slyšený svědek (včetně žalobceva kolegy svědka L.N.) nezmiňoval, že by MUDr. P. učinil pokus o útěk. Také sám žalobce nic podobného ve své výpovědi před správním orgánem I. stupně netvrdil, ba dokonce ani neuváděl, že by chování MUDr. P. úmysl utéci jakkoliv naznačovalo. Aktivitu MUDr. P. v průběhu jízdy (spolu cestovali v autobusu 7 stanic) žalobce charakterizoval slovy, že se „*p. P. rozhodl, že si jízdenku označí.*“ Žalobce dokonce vypověděl, že kolega zavolal hlídku PČR do stanice M. Horákové „*podle přání p. P.*“. Žalobce se tedy ani subjektivně nedomníval, že MUDr. P., který žalobci nepředložil občanský průkaz, na jeho výzvu nesetrvá v autobusu a posléze na stanici M. Horákové do příchodu Policie ČR za účelem zjištění totožnosti.

Soud shodně se správními orgány obou stupňů z důvodů v obou rozhodnutích prezentovaných má za to, že MUDr. P. smluvní přepravní podmínky neporušil tím, že si odložil věci na sedadlo autobusu a šel bezprostředně poté (aniž zaujal místo k sezení) jízdenku označit do označovače. Tak vypověděl nejen MUDr. P., ale také zcela na věci nezainteresovaný svědek J. M. Dlužno v té souvislosti podotknout, že závěr správního orgánu I. stupně ohledně hodnocení věrohodnosti svědka L.N. (výpověď je nevěrohodná a zkreslená) považuje soud za logický a ztotožňuje se i s argumentací, o kterou je opřen. Cestující MUDr. P. tak nebyl schopen předložit žalobci platnou jízdenku, protože mu její označení v označovači žalobce znemožnil. Podstatné však je, že ani v případě, že by MUDr. P. cestoval jako „černý pasažér“, nemohl žalobce jednat v nutné obraně. Cestující MUDr. P. totiž dobrovolně splnil sekundární povinnost vyplývající z § 18a odst. 2 písm. d) zákona o silniční dopravě a nepokusil se o útěk. Chyběl tak shora zmiňovaný předpoklad nutné obrany, tj. přímo hrozící nebo trvající útok jiné osoby směřující proti zájmu chráněnému zákonem. Řečeno jinak absentoval útok MUDr. P. proti majetkovému právu provozovatele, tj. Plzeňských městských dopravních podniků, a.s. a proto žalobce svým jednáním naplnil nejen

formální znaky přestupku proti občanskému soužití podle ust. § 49 odst. 1 písm. c) přestupkového zákona, ale také znak materiální, jelikož okolnost vylučující protiprávnost žalobcova jednání, jednání v nutné obraně (§ 2 odst. 2 písm. a) přestupkového zákona), nebyla shledána.

Správní orgány dospěly ke správnému skutkovému a posléze i právnímu závěru (správní orgán I. stupně uvedl: *Avšak v projednávané věci neměl revizor L. žádný opodstatněný důvod se bránit, když ze strany V.P. nebyl nikterak napaden, ani ohrožen, ... V.P. nijak neinicioval konflikt s revizorem, nebyl tím, kdo by revizora fyzicky napadl, a tudíž nezvaldal příčinu k tomu, aby zde revizor musel jednat např. v nutné obraně; žalovaný uvedl: V.P. nijak neinicioval konflikt s revizorem, nebyl tím, kdo by revizora fyzicky napadl, a tudíž nezvaldal příčinu k tomu, aby zde revizor musel jednat např. v nutné obraně.*), tedy že v přezkoumávaném případě se jednalo o nikým a ničím nevypovokovanou agresi žalobce.

Soud uzavírá, že správní orgány obou stupňů zohlednily statut revizora i oprávnění, která z něho vyplývají, bezesbtyku respektovaly právní názory obsažené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9.9.2010, č.j. 1 As 34/2010-73 a v jejich intencích a v souladu se zákonem jednání žalobce také posoudily. První žalobní bod není důvodný.

Naději na úspěch nemohl mít ani druhý žalobní bod, ve kterém žalobce tvrdil, že provedeným dokazováním bylo zjištěno, že existují dvě skutkové verze celé události a proto měly správní orgány obou stupňů respektovat zásadu *in dubio pro reo*.

V posuzovaném případě se jedná o zaviněný veřejnoprávní delikt, za nějž hrozí pachateli podle § 49 odst. 2 přestupkového zákona pokuta do 3 000 Kč. Z tohoto důvodu soud zcela sdílí právní názor Nejvyššího správního soudu vyslovený v rozsudku ze dne 18.5.2011, č.j. 7 As 4/2011-79 (dostupný na www.nssoud.cz), podle něhož „*Takový zásah musí být opřen pouze o závažné důvody a v procesní rovině je k němu možno přikročit jen na základě zákonem stanoveného postupu. Tímto zákonem stanoveným postupem jsou v daném případě pravidla přestupkového práva hmotného i procesního založená stejně jako pravidla trestního práva na základních zásadách, zejména na presumpci neviny, zásadě in dubio pro reo, zásadě postihu za zaviněné jednání (nikoli pouze za způsobení škodlivého následku) a požadavku, že postih je možný jen v případě, že bylo prokázáno, že došlo k naplnění všech znaků skutkové podstaty přestupku, a to jak v rovině jednání a případného následku, tak v rovině zavinění (srov. k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2006, č. j. 2 As 46/2005 - 55, www.nssoud.cz). V řízení o přestupku se proto nelze spokojit s tím, že skutečnost, že obviněný z přestupku se jej dopustil, se jeví být pravděpodobnou, či dokonce nejpravděpodobnější, verzí rozhodného skutkového děje. Existuje-li pochybnost, tzn. existuje-li ne zcela nepravděpodobná možnost, že skutkový děj se odehrál jinak než tak, že naplňuje všechny znaky skutkové podstaty přestupku, nepřipadá shledání viny spácháním přestupku v úvahu (in dubio pro reo).*“

Sám žalobce zmiňované dvě skutkové verze blíže nespecifikoval a soud jejich existenci neshledal. Pokud žalobce dovozoval existenci dvou skutkových verzí z obsahově odlišných svědeckých výpovědí svědků L.N. a J.M., pak mu soud nemůže dát za pravdu.

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25.7.2006, č.j. 6 As 47/2005-84 (dostupný na www.nssoud.cz), konstatoval, že „*Existence rozporů mezi jednotlivými důkazy není neobvyklá, přičemž v takové situaci je správní orgán povinen důkazní postup řádně popsat a logicky i věcně přesvědčivě odůvodnit, jakým způsobem se s těmito rozpory vypořádal a z jakých důvodů uvěřil jedné z vzájemně protichůdných skutkových verzí.*“ To v posuzovaném případě učinil již správní orgán I. stupně (viz zejména str. 4,5 prvoinstančního rozhodnutí), a jak soud výše uvedl, s hodnocením svědeckých výpovědí se zcela ztotožňuje. Nepovažuje za nutné se dále k věci duplicitně vyjadřovat. V projednávaném případě bylo možno na základě hodnocení získaných důkazů a v důsledku toho jediné skutkové verze ničím nezpochybněné natolik, aby existovala situace takové nejednoznačnosti, jež by umožňovala použít zásady „in dubio pro reo“, uzavřít, že v uvedenou dobu a na uvedeném místě žalobce jako revizor MHD m. Plzně během jízdy autobusem č. 30 napadl V.P., a to tak, že jej natlačil loktem na okno autobusu.

Odlišný názor správního orgánu na hodnocení svědeckých výpovědí, než ten, který zastává žalobce, nemůže podle přesvědčení soudu založit porušení práva na spravedlivé správní řízení z důvodu nepředvídatelnosti napadeného rozhodnutí. Podle § 50 odst. 4 správního řádu *pokud zákon nestanoví, že některý podklad je pro správní orgán závazný, hodnotí správní orgán podklady, zejména důkazy, podle své úvahy; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci.* V souladu s citovaným ustanovením správní orgán I. stupně postupoval při hodnocení všech výpovědí a své úvahy promítl do odůvodnění prvoinstančního rozhodnutí. Jeho hodnocení akceptoval nejen žalovaný v odvolacím řízení, ale také zdejší soud. Pakliže žalobce nepodložil tvrzení o tom, že napadené rozhodnutí považuje za nečekané, žádnými skutkovými důvody, nemohl se soud uvedenou částí jinak nedůvodné třetí výtky blíže zabývat.

Soud zastává názor, že se správní orgány obou stupňů zabývaly svědomitě a odpovědně všemi žalobcovými argumenty a náležitě se s nimi vypořádaly v odůvodnění obou rozhodnutí.

Žaloba nebyla důvodná a soud jí proto v souladu s ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl (výrok I.).

Náhradu nákladů řízení soud žádnému z účastníků podle § 60 odst. 1 s.ř.s. nepřiznal, protože žalobce ve věci úspěch neměl a žalovaný se práva na náhradu nákladů výslovně vzdal (výrok II.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je

posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Plzni dne 28. února 2013

JUDr. Jana Daňková, v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení: Martina Kerberová